

Kontext

Tataři na Křivoklátsku

V jaké náladě očekávají obyvatelé nejdlehlšího koutu středních Čech vyhlášení národního parku

Marek Švehla

8. 5. 2022

„Jedu sem už posedmnácté,“ posteskne si Vladimír Dolejský, když za volantem svého služebního Superbu vybírá jednu z mnoha zatáček na úzké silnici vedoucí do pozvolných křivoklátských kopců. Je poslední dubnový čtvrtek a náměstek ministryně životního prostředí míří do kulturního domu obce Broumy, kde si má vyslechnout připomínky obyvatel obcí v okolí plánovaného Národního parku Křivoklátsko.

Pokud všechno půjde podle plánu ministerstva, bude do konce roku záměr schválený ve vládě a poputuje ke konečnému hlasování do parlamentu. Křivoklátské starostové to ale vidí jinak. Více než tři desítky z nich podepsaly v půlce dubna Velikonoční výzvu, kde žádají poslance a senátory, aby vyhlášení národního parku zabránili.

To se stane do konce roku

Křivoklátsko leží čtyřicet kilometrů od Prahy a jen deset od dálnice na Plzeň.

Administrativně spadá do hustě osídleného Středočeského kraje, zároveň si ale udržuje pozoruhodnou odlehlost. Silnice jsou tu užší, vesnice zapadlejší a lesy mnohem hlubší, než by člověk ve středních Čechách čekal. Ale to není všechno. Hodnotu zdejšího kraje znají dobře zejména ochranáři přírody a už dlouho hledají cestu, jak jeho ojedinělý charakter udržet i do budoucna. Zasloužily se o to vzácné, druhově nebývale pestré lesy, které se zachovaly díky skutečnosti, že zmíněný kraj zůstal až do raného středověku téměř neosídlený. I později byla oblast ušetřena výraznější lidské činnosti, takže křivoklátské lesy si i uprostřed Čech zachovaly velkou rozlohu.

Dolejský jezdí na Křivoklátsko jako představitel státu pravidelně už od roku 2010, kdy ministerstvo začalo vyhlášení národního parku připravovat. „Tehdy byla proti jen jedna obec – Křivoklát,“ vzpomíná náměstek s tím, že v roce 2013 chyběly do dokončení procedury vyhlášení jen asi tři měsíce. Pak se ale rozpadla vláda, nový ministr Richard Brabec z ANO se rozhodl celý proces odložit a dlouho hledal politickou odvahu k překonání rostoucího odporu místních lidí. A když letos začal druhý pokus, situace už byla výrazně jiná. „Proti vyhlášení parku jsou už všechny obce,“ říká náměstek a dodává: „Nečeká mě tam přátelské prostředí.“

V sále kulturního domu v Broumech se v pět hodin odpoledne sešla zhruba stovka lidí. Jejich pozornost je upřena k pódiu, kde sedí Dolejský, šéf středočeské pobočky Agentury ochrany přírody a krajiny (AOPK) Jaroslav Obermajer a Jana Skopalíková, krajská radní za Piráty.

Přitom Dolejský a jeho kolegové nepřijeli diskutovat nebo si nějak tříbit názor, zda park vyhlásit, nebo ne. V této věci má už stát jasno, o čemž svědčí i zařazení parku do programového prohlášení Fialovy vlády. Cesta do Broum je součástí procesu, během

něhož si má stát vyslechnout připomínky místních lidí. Po jejich sběru vyhlásí do 1. června závěrečný návrh s přesnou podobou parku a jeho fungováním. Očekávání v sále jsou ale jiná.

Co tu chcete zlepšit?

Dolejský v úvodu oceňuje, že připomínky obcí zatím nebyly „nijak zásadní“. Chtěly znát hlavně klidová území, kam se nebude smět chodit. Více času než na pár vět však náměstek tentokrát nedostane. Po slovech „nijak zásadní“ se sálem převalí vlna smíchu a první nespokojené výkřiky. „Ty vole, to snad ne!“ ulevuje si jeden z posluchačů. Někdo se diví, co to do Broum přijelo za „chataře“, další je má za „tatory“. „Všechny obce jsou proti. Všechno se zdrazuje, na Ukrajině se válčí a oni pořád chtějí park,“ žasne někdo z publika.

„Budeme diskutovat slušně,“ nabádá moderátor. Jeden z myslivců se tedy ptá, co bude v parku s lidovou myslivostí. Dolejský odpovídá, že ve všech národních parcích se myslivost provozuje a stejné to bude i tady. „O konkrétní podobě pak rozhodne správa parku,“ dodává náměstek a snaží se trochu přiblížit, jak takové rozhodování může vypadat: „Třeba se zruší lesní oplocenky. Jsou zbytečné a hrozí, že se o ně zvěř zraní.“ Umlčí ho další salva smíchu. „Nepřijel jsi náhodou z Prahy?“ zajímá se jeden z vesničanů.

Dolejský nereaguje a odmítá obavu, že správa parku nepovolí lidem stavební úpravy na domech. V rychlém sledu pak přicházejí další otázky „Nejbližší lékárna je tu 30 kilometrů, škola 10 kilometrů. Ale jsme spokojeni, je tady klid. Chceme vědět, jaká je predikce návštěvnosti, kolik se sem nahrne aut,“ ptá se hlas z publika. „Tyhle predikce nemáme, ale budeme hlídat, aby tu nebyl nepořádek a výrazný hluk,“ slibuje náměstek s tím, že v národním parku lze příliv lidí regulovat. Radní Skopalíková uklidňuje, že stát tady postaví parkoviště, aby auta neparkovala kolem domů. Sál ovšem i tato vize uvádí do smíchu a lepší to není ani se slibem na nové osvětlení, které si budou moci obce pořídít z dotací. „Nechceme tady cizí auta a nepotřebujeme nové osvětlení,“ volá starší muž.

Jeden z místních sděluje, že navštívil Národní park České Švýcarsko a viděl „obrovské plochy“ suchého lesa. „Bude tam brzy měsíční krajina. A to chcete i tady?“ zvyšuje hlas. Sál to oceňuje potleskem. Čtyřicátník v montérkách nečeká na odpověď a ptá se dál: „Co tady máte tak zvláštního? Proč jste si to tady vybrali?“

Slova se však opět ujímá znalec Českého Švýcarska: „Tam jste to zdevastovali tak, že už to nikdo nedá dohromady. To chcete udělat i tady?“ zkouší ještě víc zvýšit hlas. „Je tam tlející dřevo a to je pro les užitečné,“ namítá Dolejský. Sál reaguje další bouří smíchu.

Myšlenka, že ponechání lesa přirozenému vývoji zákonitě povede ke kůrovcové kalamitě a k usychání lesa, se v sále rychle uchytila. „A jak se to tu bude jmenovat? Křivoklátské mechy a kapradí? Nebude tu jediný strom. Nikdo tu nebude smět do lesa, protože to bude kvůli riziku pádu stromů nebezpečné,“ předpovídá další tazatel.

„Proč vůbec chcete ten národní park tady? Proč ne třeba vedle v Českém krasu?“ vyzvídá další z mužů. „To bych musel do souvislostí, jak bylo tohle území ovlivňováno člověkem. Tady nebylo ovlivňováno a v krasu takové území není,“ odpovídá Dolejský. Šéf AOPK Obermajer zmiňuje, že národní park má ochránit zdejší bohatou biodiverzitu. „Běžte s biodiverzitou do p*dele,“ doporučuje někdo ze zadních řad.

Slovo si bere lesník z hospodářství rodiny Colloredo-Mansfeldů a oznamuje, že „Křivoklátsko nepotřebuje národní park, protože tady lidé dokážou žít v souladu s přírodou“. Sál ho

odměňuje potleskem.

„Dáte možnost samovýrobě dřeva? Prosím jasnou odpověď,“ žádá muž, který se také představuje jako lesník. „Sto procentně ubezpečuji, že ano. V parcích se dřevo těží,“ odpovídá Dolejský. Lesníkovi se odpověď nezdá. „Tady kolem nás je navrhovaná první zóna a v té se těžit nesmí. Lidi budou muset jezdit pro dřevo někam pryč.“ „Jednička bude patnáct let tvořit jen 15 procent rozlohy. Možností dělat dřevo bude dost,“ zkouší uklidňovat Dolejský.

„Proč neuděláte referendum?“ zajímá se další tazatel. „Protože jsme hloupí a nemáme informace,“ reaguje jeho soused. „Přesně...“ shrnuje další a zakřičí směrem k pódiu: „Bojíte se referenda.“ „Nejsme povinni udělat referendum,“ konstatuje Dolejský.

„Z vaší strany není žádná iniciativa ke komunikaci. Ale my tady žijeme, pane náměstků. To je náš region,“ sděluje muž v šušťákové bundě.

„Té výtce nerozumím,“ brání se Dolejský. „Několik měsíců budete mít možnost dávat připomínky a my je potom vypořádáme. Národní park je velkou výzvou pro aktivní obce. Vyjeďte se podívat, jak vzkvétají obce jinde v národních parcích.“ Sál reaguje směsí pískotu a smíchu.

„Říkáte, že budete chtít přesvědčit obce. Co když nás nepřesvědčíte?“ chce vědět jeden z diskutujících. „V demokraciích, které jsou vyspělejší, třeba v Německu, se vyhlásují národní parky i proti nesouhlasu občanů,“ reaguje Dolejský. „Takhle se zakládala JZD,“ zaznívá ze zadu.

„Jezdím po republice na kole, znám lesy a nevidím důvod, co tady chránit. Co tu chcete zlepšit? Vždyť to tu vypadá dobře. Jinde jsou haldy suchého dřeva, tady ne,“ říká další debatér. „Ale jsme schopni posunout ochranu přírody ještě na vyšší úroveň, protože jsou tady jedny z nejceněnějších míst. Proto chceme národní park,“ odpovídá Dolejský.

„Ale my nechceme,“ zaznívá ze sálu.

Bylo to pokojný

„Přišel jsem se podívat, co se tu bude říkat. Podívejte se, jak krásné funkční lesy tu lesníci vypěstovali. Proč to chcete měnit? Lesníci tu stovky let pracují, proč jim to berete? Říkáte, že chcete dát lidem park, ale proč? K čemu jim to bude?“ pronáší muž s nápisem „Hasiči Beroun“ na zádech. Odměňuje ho velký potlesk.

Dolejský čeká, až se publikum trochu uklidní, a zkouší si vzít slovo: „Ještě jednou: na 15 procentech území se tu bude patnáct let hospodařit bez zásahu. Přírodě blízké hospodaření...“

„Ale vysvětlete nám, k čemu nám to bude,“ trvá na svém hasič. Mikrofon si bere Obermajer: „Proč se to dělá? Snaha, aby na velkém území vznikl ekosystém, který se bude přirozeně vyvíjet. Potřebujeme mít v republice alternativu k hospodářským lesům. Je třeba neustále zvyšovat odolnost lesa, aby vydržel to, co nás čeká. A příroda je nejlepší učitel. Vypěstuje odolné stromy tak, aby vydržely sucho. Stromy z hospodářského lesa to nevydrží.“

„Jsou tady lesníci, kteří tomu rozumějí, nepotřebujeme poslouchat takový amatérský řeči,“ zaznívá námitka ze sálu. „Tak asi nepotřebujete informace. Myslel jsem, že jo,“ krčí rameny Obermajer. Pak přesto zkouší vysvětlit, jaký je rozdíl mezi chráněnou krajinou oblastí, která

už na Křivoklátsku funguje, a národním parkem. „V CHKO se v lesích podniká. V národním parku se s lesem nepodniká. Zachází se s ním tak, aby byl v dlouhodobém pohledu co nejkvalitnější.“ „Ježišmarjá...“ noří si hlavu do dlaní jeden z posluchačů. „Lesy ČR nehospodaří podle přísných zásad ochrany přírody,“ říká Obermajer. „Tak proč jim neřeknete, že tady mají hospodařit jinak?“ chce vědět jeden z venkovanů. „Nechtějí to, berou to jako zbytečné omezování,“ říká Obermajer.

„Fakt nevíme, jak vám máme vysvětlit, že park nechceme. To si máme vzít do rukou klacky?“ ocení výklad muž v zelené košili. „Klacky ještě nechte schované,“ radí Dolejský. „Demokracie skončila před pětadvaceti lety. Nejlepší byla půlka devadesátých let. Od té doby to stojí za ho*no,“ posteskuje si muž v lesnickém úboru. To už se ale po dvou a půl hodinách účastníci rozcházejí. „Děkuju všem, že to bylo pokojný,“ shrnuje moderátor.

Jasný plán na zřízení parku chce ministerstvo vyhlásit do začátku června. Obce, kraj a majitelé zasažených pozemků dostanou tři měsíce na vyjádření. Pak bude mít stát dva měsíce na odpověď a návrh na zřízení parku poputuje do vlády. „To se stane do konce roku,“ předvídá Dolejský. Posledním krokem bude schvalování v parlamentu.

Rovná střecha? Radši ne.

Národní park Podyjí vznikl v prvních dvou letech po revoluci a jednou z obcí, která se ocitla v jeho bezprostředním sousedství, je Horní Břečkov. Martin Škorpík ze správy parku vzpomíná, že i tehdy narazili na velký odpor místních. „Ty reakce byly příšerné, málem nás zmlátili,“ vzpomíná na to, jak vysvětlovali, že v bývalém hraničním pásmu vznikne nové chráněné území, tentokrát kvůli ochraně unikátní přírody. „Báli se, že jim park vezme jejich klid a že nebudou smět do lesa na houby.“

To se nenaplnilo, na houby se chodí, znalci lesa i do prvních zón. Po třiceti letech říká starosta Břečkova Stanislav Doležal, že by i teď hlasoval proti existenci parku, protože mu vadí různé omezování a složitá byrokracie, život obce ale celkem utěšeně pokračuje dál.

Stavební úpravy nebo kácení stromů, na všechna povolení musejí mít místní ještě razítko národního parku, na které se podle Doležala čeká déle, než je zvykem na stavebním úřadě. Správa parku také občas něco zakáže: rovnou střechu, umělohmotná okna, křiklavou omítku. Obvykle jde o věci, které narušují představy o původním rázu krajiny. Na druhé straně park dává několika lidem z obce práci v podobě údržby lesa, díky turistice se dá vylepšit rodinný rozpočet i výrazněji. V Čížově, který tvoří část Horního Břečkova a celý už leží uvnitř parku, je několik penzionů, hospoda s jídlem, malé bufety. U vjezdu do velmi upravené obce je celkem nenápadné travnaté parkoviště a cedule varující před parkováním uvnitř obce. Břečkov dostal dotaci na nové osvětlení a chystá stavbu chodníků. Doležal si stěžuje, že podoba stavebních omezení není vždy předem jasná. To připouští i Škorpík, ale dodává, že každý může předem na správu parku přijít a poradit se.

Pokud jste v článku našli chybu, napište nám prosím na opravy@respekt.cz.

[Dřevo](#) [Lesy](#) [Národní parky](#) [Příroda](#)

Marek Švehla

vedoucí rubriky komentáře